

LAUSUNTO POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEEN STRATEGIALUONNOKSESTA

Pohde uudistaa strategiaansa ja pyytää palautetta/lausuntoa uudistetusta strategialuonnoksesta. Me ExA-ryhmän jäsenet olemme antaneet jo kesällä 10.06.2025 Pohteen johtaville viranhaltijoille (hyvinvointijohtaja Ilkka Luoma ja järjestämisjohtaja Kirsti Ylitalo-Katajisto) ja luottamushenkilöille (aluehallituksen puheenjohtaja Mirja Vehkaperä ja aluevaltuuston puheenjohtaja Matti Soronen) raportin työnimellä ”Julkinen mielipide Pohteen palveluista, kehittämiskohteita ja parannusehdotuksia”. Saamamme tiedon mukaan tätä raporttiamme ei ole vielä esitelty koko aluehallitukselle eikä aluevaltuustolle.

Ehdotamme, kun tätä lausuntoamme käsitellään, että tuo julkaisemamme raportti on teillä strategian valmistelijoilla käsillä. Laitamme sen myös tämän lausunnon liitteeksi.

Strategialuonnoksen ytimen muodostavat visio ja palvelulupaus. Nämä ovat hyvin selkeät ja visio kertoo, mitä Pohde tavoittelee vuoteen 2030 mennessä. Niihin liittyvät konkreettiset suunnitelmat ja toimenpiteet tehdään oletettavasti strategian hyväksymisen jälkeen laadittavassa hyvinvointisuunnitelmassa.

Strategian perustana ovat arvot: 1. Arvostamme jokaista asukasta, asiakasta/potilasta, 2. kohtaamme tasavertaisesti jokaisen ihmisen, 3. uudistamme palveluja vastuullisesti. Nämä on sanottu ytimekkäästi. Me haluamme hieman avata näitä konkreettisesti, vaikka tiedämme, että ne tulevat käsitteeseen vasta hyvinvointisuunnitelmassa. - Kun työntekijät kohtaavat asiakkaan/potilaan on tärkeää, että kaikki Pohteen työntekijät osaavat asiakas- ja perhekeskeiset työskentelytavat. He osaavat myös kohdata asiakkaan/potilaan tarvittaessa myös hänen luonnollisessa ympäristössään kotikäynnillä. Näin asiakkaan/potilaan elämäntilanteen hahmottuminen ja ymmärtäminen täydentää ”biopsykososiaalisen diagnoosin”. Kolmantena arvona on ”uudistamme palveluja vastuullisesti”. Tässä viittaamme myös antamaamme edellä mainittuun raporttiin. Siinä on useita kehittämiskohteita ja parannusehdotuksia, joiden avulla voidaan tehostaa palvelujen uudistamista ja parantamista. Me ExA-ryhmän jäsenet toivomme, että raporttimme esitellään 10.11.2025 valtuustolle strategialuonnoksen käsittelyn yhteydessä.

Visiossa on kolme keskeistä osa-aluetta: 1. Pohteen palvelujärjestelmä on ihmistä varten, 2. Pohde huolehtii, että sillä on hyvinvoivat osaajat, ja 3. he osaavat kehittää vaikuttavasti uutta. Visio sisältää myös palvelulupauksen: Pohde haluaa olla ihmisten elämäntilanteissa mukana ja arvostaa jokaista asiakasta/potilasta ja kohdata hänet yhdenvertaisesti. Tämä palvelulupaus on erittäin tärkeä (ks. edellisessä kappaleessa esittämämme biopsykososiaalinen diagnoosi). Strategiassa luvataan palveluja oikea-aikaisesti ja saatavuus sekä jatkuvuus paranevat. Pohde lupaa, että myös asukkaiden osallisuus ja vaikuttaminen paranevat. - Tässä me viittaamme raporttimme kohtaan ”Palvelujen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen”. Siinä toteamme mm. näin: ”mielemme hyvinvointialueella ei ole riittävästi paneuduttu palvelujen laatuun, vaikuttavuuteen ja humanitaarisuuteen”. Raportissamme on useita kohtia, joissa ehdotamme kehittämiskohteita ja parannusehdotuksia työntekijöiden ammattitaitojen parantamiseksi. Valitettavasti ammattilasten työtavat ovat edelleen hyvin oire- ja yksilökeskeisiä. Perheitä tavataan vain hyvin harvoin ja moniammatillisen tiimityön osaaminen on puutteellista. Kotikäynnit eivät sisälly lääkärin, psykologien ja hoitajien ”työkalupakkiin”.

Strategiassa on erinomaista, että tavoitteiden etenemistä voidaan mitata indikaattoreilla. Ne antavat paljon uutta tietoa kehittämistoimenpiteitä varten.

Lopuksi toteamme, että edellä esittämämme näkemykset ja toimenpide-ehdotukset on hyvä pitää esillä, kun strategian hyväksymisen jälkeen aletaan laatimaan uutta hyvinvointisuunnitelmaa. Silloin toivomme, että edellä mainittu raporttimme on hyvinvointisuunnitelman laatijoille avuksi.

Oulussa 07.10. 2025.

ExA-ryhmä:

LT, sosiaalilääketieteen dosentti Jorma Kiuttu

LKT, perhelääketieteen professori emeritus Pekka Larivaara

FT, hallintotieteiden maisteri Margit Päätaalo

KT, kansanterveystieteen professori emerita Anja Taanila

FT, psykoterapian professori emeritus Karl-Erik Wahlberg